Dosarul nr. 21r-1422/24 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-20138515-02-21r-30072024 Judecător: Bosîi Dumitru

D E C I Z I E

22 ianuarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Chiroșca Igor
Judecătorii Robu Oxana şi Băbălău Denis

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3478/2022 din 22 mai 2024, privind plângerea condamnatului Colesnic ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanţă: 04.01.2020 – 28.05.2021;18.03.2022 – 13.06.2022; 12.06.2023 – 15.08.2023; ***22.12.2023 – 22.05.2024****.*
Instanţa de recurs: 16.08.2021 – 17.02.2022; 01.07.2022 – 15.12.2022; 05.10.2023 – 28.11.2023; ***30.07.2024 – 22.01.2025****.*
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal

C O N S T A T Ă:

1. La data de 3.11.2020, condamnatul Colesnic ***** *****, a înaintat în instanța de judecată plângere împotriva administrației instituției penitenciare nr.9 – Pruncul, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, solicitând recunoașterea încălcării acestor drepturi.
2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din data de 28 mai 2021 a fost respinsă ca fiind neîntemeiată plângerea condamnatului Colesnic *****.
3. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17.02.2022 a fost admis recursul condamnatului Colesnic ***** și a avocatului, casată încheierea Judecătoriei Chișinău

sediul Ciocana din 28 mai 2021 și trimisă cauza la rejudecare în aceiași instanță dar în alt complet de judecată.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 13 iunie 2022, a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului, Colesnic *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 9 – Pruncul. A fost respinsă plângerea condamnatului, Colesnic *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarele nr. 9 – Pruncul, nr. 4 – Cricova și nr. 1 – Taraclia, ca fiind înaintată tardiv.

5. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2022 a fost respins ca inadmisibil recursul avocatului, Grigore Botnaru, în interesele condamnatului, Colesnic *****. A fost admis recursul condamnatului, Colesnic *****, fiind casată parțial încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 13 iunie 2022, în partea respingerii ca neîntemeiată a plângerii condamnatului, Colesnic *****, împotriva administrației Penitenciarului nr. 9 – Pruncul referitoare la condițiile de detenție, cu remiterea cauzei, în această parte, la o nouă rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată. În rest încheierea din 13 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), s-a menținut fără modificări.

6. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15 august 2023 a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului, Colesnic *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

7. Ținând cont de indicațiile expuse în decizia Curții de Apel Chișinău 15 decembrie 2022, instanța de judecată la examinarea plângerii condamnatului, Colesnic *****, a supus examinării pretențiile condamnatului, Colesnic *****, față de condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 9 Pruncul.

8. Prin decizia Curții de apel Chișinău din 28.11.2023 a fost casată încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 15.08.2024, cauza fiind transmisă la rejudecare în aceeași instanță.

9. Potrivit aceleiași decizii din 28.11.2023, colegiul a notat că la o nouă judecare, instanța de fond urmează să examineze plângerea condamnatului, Colesnic *****, împotriva administrației instituției penitenciare nr.9 – Pruncul, referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și să stabilească condițiile de deținere a condamnatului, Colesnic *****, din Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioada 09.02.2017 până la data de 03.11.2020 (data depunerii plângerii de către condamnat), perioada reținută fiind o perioadă continuă în care condamnatul, Colesnic *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul.

10. În motivarea plângerii, condamnatul Colesnic ***** ***** a indicat că, în perioada de timp în care s-a aflat în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, Penitenciarul nr. 1, Penitenciarul nr. 4 și Penitenciarul nr. 9, a fost deținut în condiții inumane de detenție, în

special, condamnatul se referă la detenția sa anterioară împreună cu persoane bolnave mintal, cu ce condamnați pentru fapte deosebit de grave, era transferat fără motive temeinice dintre-o celulă în alta, nu se acorda asistență medicală corespunzătoare în penitenciarul nr. 13 al ANP condițiile din celule erau dezastruoase.

11. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3478/2022 din 22 mai 2024, s-a admis plângerea condamnatului Colesnic ***** *****, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Colesnic ***** *****, născut la *****, a fost deținut în perioada 09.02.2017 - 03.11.2020, pe parcursul a 1363 zile, în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale.

12. Urmare a dezacordului cu încheierea judecătorului de instrucție, Penitenciarul nr. 9 – Pruncul a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 22 iunie 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă respingerea plângerii condamnatului Colesnic ***** ca neîntemeiată în partea ce ține de condițiile de detenție din Penitenciarul nr.9 – Pruncul.

13. În motivarea cererii de recurs se invocă, la examinarea plângerii adresate de Colesnic ***** privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr.9 – Pruncul, nu au fost luate în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, însă cauza a fost examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane. În raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate informațiile, care dovedesc, că pretențiile invocate în plângerea referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 9 - Pruncul, nu corespund realității și anume: Colesnic ***** a fost deținut în Penitenciarul nr.9 – Pruncul în regim comun al penitenciarului de tip închis în perioada din 09.02.2017 - 03.11.2020, în celula nr.6, cu suprafața de 15,7 m^2 , împreună cu alți 4 deținuți. Reclamantul a avut acces la un loc de somn personal, dotat cu saltea, plapumă, pernă și lenjerie de pat. Condamnatului i s-a acordat dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului în timpul zilei, conform orarului zilnic. De asemenea, el a avut acces la diverse facilități din penitenciar, biblioteca, atelierele de muncă, birourile de studii și zonele de recreație. Condamnatul Colesnic ***** a beneficiat de obiectele de primă necesitate în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, care prevede lunar săpun de rufe 0,200 kg, săpun de toaletă 0,100 kg, detergent 0,350 kg, hârtie igienică 1 buc., aparat de ras 1 buc., și semestrial periuță de dinți 1 buc., pastă de dinți 0,300 kg. Eliberarea acestor obiecte de primă necesitate se efectuează cu semnătură în lista de repartizare. Condamnatului i s-a asigurat asistența medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală. Asistența medicală în penitenciar a fost furnizată de către 4 asistenți medicali, medic

stomatolog, medic psihiatru și farmacist. În caz de urgență, se solicita ambulanța. Pentru tratamentul în staționar, condamnații erau transferați la Penitenciarul nr. 16 – Pruncul.

14. Indică, că capetele plângerii ce ține de perioadele detenției din Penitenciarul nr.9 – Pruncul le consideră neîntemeiate și solicită de a fi respinse, din motiv că perioadele de deținere în Penitenciarul nr.9 – Pruncul adică prezumția absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți (ceea ce nu este, având posibilități de a se plimba de la deșteptare până la stingere, de a participa la diferite activități din penitenciar) în Penitenciarul nr.9 – Pruncul, cum sunt: reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă, în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate ”circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare” (Cauza Mursic c. Croația) Curtea reamintește că ea trebuie să fie convinsă, în baza materialelor prezentate ei, că condițiile de detenție a reclamantului au constituit un tratament care a depășit nivelul minim de severitate necesar pentru ca articolul 3 al Convenției să devină aplicabil.

15. Conform art.447 alin. (1)-(3) din Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

16. În termenul fixat de instanța de recurs, condamnatul Colesnic ***** nu a formulat referință la cererea de recurs înaintată de instituția penitenciară.

17. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale şi prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este nefondat şi pasibil de a fi respins, din următoarele considerente.*

18. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

19. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

20. În conformitate art.449 din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1)* ***respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat;*** *b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în*

mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.

21. Conform art.469 alin. (1) din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 9^1) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei şi stingerea antecedentelor penale; 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.10^1 din Codul penal); 13^1) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96^1 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor;* ***17^1) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *17^2) anularea condamnării în baza acordului de cooperare ca urmare a neexecutării condiţiilor stabilite în acordul de cooperare, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei stabilite; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.*

22. Reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr. 2-768 din 17.03.2021, Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 25.10.2013, Colesnic ***** a fost condamnat în baza art. 174^1 din Codul penal,

stabilindu-i-se pedeapsa definitivă de 1 an și 6 luni închisoare.

23. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28.01.2014, s-a casat sentința Judecătoriei Ialoveni din data de 25.10.2013 și a fost condamnat, Colesnic *****, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(3) lit. b) și art.171 alin.(1) art.84 din Codul penal, la 12 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

24. Colegiul penal reține că, condamnatul Colesnic ***** în plângerea sa a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din instituțiile penitenciare în care a fost deținut și astfel, reieșind din Raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare și din materialele cauzei, Colesnic ***** s-a deținut în Penitenciarul 13 – Chișinău în perioada: 09.04.2014 - 08.05.2014; 07.08.2014 - 16.10.2014; 21.01.2016 - 17.03.2016; 21.04.2016 - 19.05.2016; 06.10.2016 - 13.10.2016; 15.12.2016 - 09.02.2017; în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada: 08.05.2014 - 07.08.2014; 16.10.2014 - 17.12.2014; în Penitenciarul nr. 1 – Taraclia în perioada: 17.12.2014 - 12.06.2015; în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul în perioada: 12.06.2015 - 21.01.2016; 17.03.2016 - 21.04.2016; 19.05.2016 - 06.10.2016; 13.10.2016 - 15.12.2016; 09.02.2017 - 29.09.2022 (ziua eliberării condamnatului din instituția penitenciară nr. 9 – Pruncul în temeiul art. 91 din Codul penal). Totodată, se indică că, începutul termenului de executare a pedepsei este din data de 09.04.2014, sfârșitul termenului de executare a pedepsei a intervenit la data de 03.10.2024.

25. Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicațiile altor condamnați, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. În cazul în care plângerea depusă nu corespunde cerințelor prevăzute la alin. (2), judecătorul de instrucție stabilește condamnatului un termen rezonabil, dar nu mai mare de 30 de zile, pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă condamnatul îndeplinește în termen toate cerințele din încheierea judecătorului de instrucție, plângerea se consideră depusă la data prezentării inițiale. În caz contrar, plângerea se declară inadmisibilă. Verificarea condițiilor de admisibilitate se efectuează de judecătorul de instrucție din oficiu. Plângerea se declară inadmisibilă și în următoarele cazuri: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la soluționarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenția în condiții*

contrare art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; b) există o hotărâre a Curţii Europene a Drepturilor Omului cu privire la soluţionarea chestiunii privind despăgubirea condamnatului pentru detenţia în condiţii contrare art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru aceleaşi perioade; c) plângerea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la alin. (5); d) plângerea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; e) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează plângerea condamnatului care are ca obiect aceleaşi perioade de detenţie. În acest caz, inadmisibilitatea se declară de instanţa sesizată ultima. Încheierea privind declararea plângerii inadmisibile poate fi atacată cu recurs de către părţi în termen de 10 zile de la data la care au luat cunoştinţă de aceasta. Declararea plângerii inadmisibile în baza temeiurilor prevăzute la alin. (23) lit. a)–c) exclude posibilitatea depunerii repetate a plângerii cu acelaşi obiect. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. ***Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie****.*

26. Conform art. 473[4] din Codul de procedură penală, *la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deţinut în condiţiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din*

prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, instanța de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă. Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin. (4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanța de judecată dispune respingerea plîngerii. Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 15 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare. Pedeapsa redusă în condițiile alin. (4) constituie pedeapsă efectiv executată.

27. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

28. Din analiza materialelor cauzei supuse examinării, prima instanță just a menționat că, fiind remisă la rejudecare, plângerea condamnatului urmează a fi examinată în partea ce ține de condițiile de deținere a condamnatului, Colesnic *****, din Penitenciarul nr. 9 - Pruncul pentru perioada 09.02.2017 până la data de 03.11.2020 (data depunerii plângerii de către condamnat), perioada reținută fiind o perioadă continuă în care condamnatul, Colesnic *****, a fost deținut în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul.

29. După cum s-a stabilit supra, Colesnic ***** a fost deținut în diferite perioade în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, și anume 12.06.2015 - 21.01.2016; 17.03.2016 - 21.04.2016; 19.05.2016 - 06.10.2016; 13.10.2016 - 15.12.2016; 09.02.2017 - 29.09.2022 (ziua eliberării condamnatului din instituția penitenciară nr. 9 – Pruncul în temeiul art. 91 din Codul penal). Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prin plângerea din speță, condamnatul Colesnic ***** a contestat perioadele de detenție în condiții inumane în instituțiile penitenciare în care s-a deținut, iar prima instanță întemeiat a admis solicitarea condamnatului privind condițiile de detenție precare în instituțiile penitenciare vizate, constatând că, cererea întrunește condițiile prevăzute de art. 473[2] – 473[4] din Codul de procedură penală în partea ce ține de condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioada continuă 09.02.2017 – 03.11.2020 (data depunerii plângerii), or

celelalte pretenții au fost supuse examinării prin actele judecătorești emise anterior în această cauză.

30. Colegiul penal ține să menționeze că, CtEDO a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 4727; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 20472, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*). La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (*cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94*). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (*Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80*).

31. Instanța de recurs reține, că instanța de fond just s-a expus asupra solicitărilor condamnatului Colesnic ***** ce vizează condițiile inumane și degradante, contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, de detenție din Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioada continuă 09.02.2017 – 03.11.2020 (data depunerii plângerii).

32. Contrar criticilor instituției penitenciare, instanța de recurs reține că, prima instanță corect a stabilit că, condamnatul Colesnic ***** s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 9 – Pruncul pentru perioada *09.02.2017 – 03.11.2020 (data depunerii plângerii) ce constituie 1363 zile.* Or, potrivit raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare nr. 9 – Pruncul, judecătorul de instrucție întemeiat a precizat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în penitenciarele vizate, pe perioada de 1363 zile, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în instituției penitenciare enunțate.

33. Completul de judecată reiterează poziția fondului, care a indicat că, la 29.09.2022 condamnatul Colesnic ***** a fost eliberat din detenție, astfel în privința acestui nu mai poate fi aplicată reducerea pedepsei în temeiul art. 473^4 alin. (4) din Codul

de procedură penală, iar încasarea despăgubirilor bănești pentru deținere în condiții inumane, nu poate avea loc, reieșind din faptul că prevederile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală (modificat prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023), nu oferă posibilitate instanței de a satisface cerințele condamnatului.

34. Colegiul penal respinge argumentul recurentului privind netemeinicia plângerii condamnatului împotriva condițiilor precare de detenție și reține în acest sens, că în raportul prezentat de instituția penitenciară se indică că, lui Colesnic ***** i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției, însă, în susținerea argumentelor date nu au fost prezentate careva probe, astfel încât, în lipsa acestora, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către condamnat, duc la concluzia că alegațiile din cererea înaintată sunt justificate. Mai mult ca atât, instanța de recurs scoate în evidență posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea condamnatului sunt justificate.

35. Totodată, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate și alegațiile instituției penitenciare precum că, condamnatul deşi a invocat în plângerea deferită instanţei, aflarea sa în condiţii inumane, nu a anexat la plângere nici o probă care ar putea veni în susţinerea alegaţiilor din plângere, ori potrivit art.473[3] alin. (2) din Codul de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituţiei penitenciare. Prin urmare, reieșind din norma legală menționată supra, se atestă că, instituția penitenciară urma să prezinte informații prin care să combată argumentele condamnatului.

36. În același context, Colegiul penal reține, că potrivit **Raportului de activitate al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) pentru anul 2018** elaborat de membrii CpPT, CpPT atrage atenția ANP că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate drept condiții inumane și degradante. CpPT observă și anumite progrese la acest compartiment. CpPT salută această decizie a ANP și încurajează administrația instituțiilor penitenciare de a continua eforturile de îmbunătățire a condițiilor în acest sector. Consiliul reamintește că CPT a subliniat, că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar după numărul de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la un moment dat, dar în egală măsură și ratele ofi ciale de ocupare (număr de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m² de spaţiu locativ per deţinut și de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fi e inclus în acest calcul. În plus, standardul de 4 m² ar trebui să cuprindă celulele colective. În ceea ce privește celulele individuale, fiecare celulă de acest tip, care măsoară mai puţin de 6 m², ar trebui scoasă din uz sau lărgită. Accesul la baie al deținuților este asigurat preponderent de către administrația penitenciarelor conform graficelor stabilite, cel puțin o dată pe săptămână. Majoritatea deținuților spun că vor să facă baie mai des. Aproape toți deţinuţii se plâng că spălarea hainelor personale pentru ei este o problemă majoră,

deoarece lipsesc condiţiile necesare, inclusiv pentru uscarea hainelor. CpPT atrage atenția că în Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) este stipulat că deținuților trebuie să fi e disponibilă igiena personală; în acest scop, ei trebuie să dispună de apă și de articole de toaletă necesare sănătății și curățeniei lor. Aprovizionarea cu apă în unele penitenciare este dificilă. În toate penitenciarele, CpPT a constatat probleme ce țin de cantitatea și calitatea alimentației. Mai mulți deținuți au spus că preferă să-și pregătească propria hrană cu produse pe care le-au primit de la familiile lor. Problemele de bază cu care se confruntă sistemul penitenciar este infrastructura învechită și finanțarea insuficientă. Blocurile alimentare ale penitenciarelor duc lipsă de utilajul și inventarul necesar. Prepararea hranei în majoritatea penitenciarelor se efectuează la cazane pe carburanți solizi (lemn și cărbune). Organizarea alimentaţiei deţinuţilor se efectuează conform Ordinului MJ nr. 512 din 12 decembrie 2007 și HG nr. 609 din 29 mai 2006, și Ordinului MJ RM nr.100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deţinuţilor pentru cazurile excepţionale când aprovizionarea deţinuţilor cu hrană caldă nu este posibilă, și a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele. CpPT constată că aceste norme nu țin cont de diete speciale pentru deținuții cu afecțiuni medicale, cum ar fi diabetul zaharat, sau de convingeri (religioase sau alte) ale deținutului. CpPT în continuare constată că aproape toți deținuții din penitenciarele de tip izolator de urmărire penală și deţinuţii aflaţi la regim inițial și regim disciplinar (în carantină) sunt supuși unui regim, care constă într-o oră sau două ore de exerciții în aer liber pe zi, care sunt petrecute în curți mici. Deținuții petrec restul zilei închiși în celulele lor, frecvent suprapopulate. Resursele umane în domeniul medical sunt în continuă fluctuație și prezintă cea mai mare provocare în vederea asigurării accesului deținuților la îngrijiri de sănătate. Urmare a reorganizării sistemului penitenciar, au fost reduse funcții medicale; condițiile de angajare a medicilor se supun regulilor generale penitenciare și personalul medical anterior angajat din contul funcțiilor atestate a fost concediat cu imposibilitate de reangajare; personalul medical mediu atestat (felcerii, asistenții medicali) au fost retrogradați de la poziția de ofițer la subofițer și, respectiv, au pierdut în salariu; calcularea stagiului de muncă pe specialități înrudite doar ofițerilor a defavorizat personalul medical mediu atestat. Consiliul constată că, comparativ cu anul 2017 personalul medical în sistemul penitenciar s-a micșorat ca număr și funcții, mai mult de 5 penitenciare sunt fără medic, iar reforma sectorială a agravat situația. Consiliul își exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale condiționat de lipsa personalului și suprasolicitarea acestuia. Multe celule sunt într-o stare de igienă nesatisfăcătoare. Accesul la lumina naturală este limitat datorită dimensiunilor mici ale ferestrelor și existenței unor obiecte externe care împiedică pătrunderea luminii naturale. De asemenea, aerisirea artificială nu funcționează în majoritatea penitenciarelor. Celulele sunt într-o stare igienică proastă, paturi înguste, ecranate de o perdea, cu saltele adesea uzate. Instalațiile sanitare (chiuvete, toalete) sunt, în general, insalubre. Lucrurile personale ale deținuților sunt depozitate în genți, sub pat. Deținuții adesea dorm pe saltele murdare și uneori goale. Sunt, de asemenea, restanțe privind asigurarea cu haine a deținuților. Nivelul de supraaglomerare observat de CpPT într-un număr de celule este

inacceptabil.

37. În același timp, potrivit **Raportului privind vizita de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.9 – Pruncul din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 06 septembrie 2024**, s-a constatat lipsa personalului medical superior și mediu, lipsa personalului instruit în probleme de sănătate mintală pentru abordarea multidisciplinară a cazurilor – psihologi clinicieni, psihoterapeuți, nu se respectă metodologia de tratament multidisciplinar a deținuților cu tulburări mintale și de comportament, care afectează calitatea depistării, tratamentului și reabilitarea psihosocială ulterioară. CpPT constată că rămâne actuală problema aplicării măsurilor de sancționare prin limitarea contactului cu mediul extern (suspendarea dreptului de a avea întrevederi). Conform datelor oferite de administrația instituției, în anul 2024 din numărul total de sancțiuni, 26,6% au fost sancțiuni sub formă de suspendare a dreptului la întrevederi de scurtă și lungă durată. Nu este asigurată securitatea personală a condamnaților. Condițiile materiale de detenție în unele sectoare în special din cauza suprapopulării, insectelor și a lipsei veceurilor ridică alegații și semne de expunere la rele tratamente. Crește numărul persoanelor aflate la sineizolare.

38. Nu în ultimul rând, Colegiul penal consideră necesar de a preciza că, la data de 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei şi Talambuţa si alţii c. Moldovei*, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

39. Din considerentele enunțate, instanța de recurs constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

40. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei*).

41. În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de Penitenciarul nr. 9 – Pruncul urmează a fi respins ca nefondat.

42. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul Penitenciarului nr. 9 – Pruncul, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-3478/2022 din 22 mai 2024 și se menține această încheiere fără modificări.

Decizia dată este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Chiroșca Igor

Judecător Robu Oxana

Judecător Băbălău Denis